

**Rēzeknes un Viļānu novadu
bibliotēku
darba teksta atskaite
par 2015.gadu**

Rēzekne

2016

Saturs	lpp.
1. Bibliotēku darbības vispārīgs raksturojums	3
2. Krājuma komplektēšanas un organizācijas politika	6
3. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība	9
4. Darbs ar bērniem un jauniešiem	13
5. Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju nodrošinājums	28
6. Novadpētniecības darbs	31
7. Projektizstrāde	33
8. Metodiskā un konsultatīvā darba un sadarbības raksturojums	33
9. Bibliotēku materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums	37
10. Bibliotēkas personāls	39
11. Finansiālais nodrošinājums	41
12. Kopdarbība ar pašvaldības un citām institūcijām. Publicitāte	41
13. Veiksmes stāsti	45

1. Bibliotēku darbības vispārīgs raksturojums

Bibliotēka ir izglītojoša, informatīva un kultūras institūcija kura veic pasaules kultūras mantojuma – iespieddarbu, elektronisko izdevumu, rokrakstu un citu dokumentu uzkrāšanu, sistematizēšanu, katalogizēšanu, bibliografēšanu un saglabāšanu, kā arī nodrošina tajā esošās informācijas publisku pieejamību un tās izmantošanu (*Bibliotēku likums, 1.pants, 12.punkts, 2.pants*).

Bibliotēku darbības raksturojums un galvenie virzieni ir informācijas pārvaldība, orientācija uz klientu, kooperācija ar citām struktūrām, serviss, draudzīgums un profesionāla darbība iedzīvotāju izglītības kvalitātes nodrošināšanai, radošas pieejas attīstīšanai, tālākizglītības un mūžizglītības kvalitātes nodrošinājumam.

Bibliotēku misija – aktīvi piedalīties informācijas sabiedrības veidošanas procesā, veicināt uz zināšanām balstītās sabiedrības vajadzībām atbilstošus informācijas pakalpojumus.

Bibliotēku mērķis kļūt par izglītības, informācijas, kultūras un sociālās saskarsmes centriem, ciešā sadarbībā ar citām iestādēm, organizācijām (biedrībām), nodibinājumiem.

Bibliotēku uzdevumi:

- veicināt pastāvīgu, nepārtrauktu izglītošanos, atbalstot visu vecumu iedzīvotāju attīstību, interešu izglītību, mūžizglītību,
- apzināt kultūras mantojumu, ar literatūras un vēstures palīdzību padarīt informācijas resursus pieejamus un noderīgus iedzīvotājiem,
- rosināt bērnos un jauniešos interesi par grāmatu un lasīšanu,
- attīstīt bibliotēkas par galveno e-pakalpojumu publisko saņemšanas vietu,

- sekmēt jaunu informācijas tehnoloģiju ieviešanu, veicināt bibliotēkas lietotāju iemaņu jauno tehnoloģiju apguvē,
- izmantojot piešķirtos finanšu līdzekļus krājuma komplektēšanai, materiālās bāzes uzlabošanai,
- veikt jaunieguvumu bibliotekāro apstrādi, nodrošināt fonda uzskaiti un saglabāšanu,
- nodrošināt sabiedrībai paredzētās informācijas izplatīšanu bibliotēkas lasītāju vidū,
- nodrošināt saturīgu brīvā laika pavadīšanu un izklaidi,
- veicināt bibliotekāro pakalpojumu attīstību, uzlabot kvalitāti.

2015. gadā Rēzeknes novadā darbojās 32 pagastu bibliotēkas, Viļānu novadā – Viļānu pilsētas bibliotēka un 3 pagastu bibliotēkas, visas ar juridisko statusu vietējās nozīmes bibliotēka. Rēzeknes novada Nautrēnu pagasta bibliotēkai un Viļānu novada Viļānu pagasta Radopoles bibliotēkai ir ārējās apkalpošanas punkti.

Bibliotekāro funkciju veikšanas darbības pamatā tiek likta kvalitatīva iedzīvotāju apkalpošana. Bibliotēkas, kā starpnieki, piemērojas visām pārmaiņām, ievērojot ne tikai savu apmeklētāju intereses, bet vajadzības, kādas rodas sabiedrības, ekonomisko vai citu apstākļu ietekmē. Līdz ar to, tieši lauku vidē bibliotēku nozīme cilvēku dzīvē pieaug. Bibliotēkās ir interneta bezmaksas pieeja, tā lietošana cilvēkiem rosina papildināt vai no jauna apgūt datorzinības, jaunas elektronisko pakalpojumu un saskarsmes formas, sekmē mūžizglītības iespējas. Bibliotēkas nodrošina brīvu nepieciešamās informācijas pieejamību visiem lietotājiem, komplektē bibliotēku krājumus, veic jaunieguvumu apstrādi, nodrošina iespaiddarbu un citu materiālo vērtību uzskaiti, saglabāšanu un norakstīšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām, veicina savu resursu publisku pieejamību un izmantošanu, kvalitatīvu bibliotekāro pakalpojumu nodrošināšanu.

Rēzeknes novada bibliotēku apkalpojamā teritorijā 2015.gada sākumā tika reģistrēti 29772 iedzīvotāji. Viļānu novadā 6496 iedzīvotāji.

Salīdzinājumā ar 2014.gadu iedzīvotāju skaits ir samazinājies par 582.

Bibliotekāros pakalpojumus izmanto 22.43 % Rēzeknes novada iedzīvotāju un 23,26 % Viļānu novada iedzīvotāju. Šo rādītāju dinamika pēdējo triju gadu laikā ir nemainīga, neskatoties uz to, ka galvenie bibliotēku darba rādītāji ir ar negatīvu tendenci.

2015.gada bibliotēku darba aktualitātes:

Gada prioritāte - gatavošanās atkārtotai bibliotēku akreditācijai, kura notika 16.-17. septembrī. Akreditācijai pieteicās 19 bibliotēkas. Pēc bibliotēku akreditācijas komisijas pārbaudes rezultātiem bibliotēkas atbilst akreditācijas nosacījumiem un akreditācijas rezultātā tām tika piešķirts vietējās nozīmes bibliotēkas statuss uz 5 gadiem. Akreditācijas process veicina bibliotēku attīstību, kā arī piesaista pašvaldību uzmanību bibliotēkām.

Pēc diviem rekonstrukcijas un renovācijas gadiem 2015.gada oktobrī, atjaunotajās telpās atgriezās Viļānu pilsētas bibliotēka.

Bibliotekāra darba procesa automatizāciju nodrošina Bibliotēku informācijas sistēma ALISE i. Šā procesa nodrošināšana visās Rēzeknes un Viļānu novadu bibliotēkās notiek uz līguma pamata, sadarbībā ar Rēzeknes reģiona galveno bibliotēku. 2015.gadā krājuma rekatalogizāciju pabeidza Rēzeknes novada Čornajas pagasta Ratnieku, Gaigalavas pagasta Vecstrūžānu, Silmalas pagasta Kruķu un Rikavas pagasta bibliotēkas. Pavisam krājuma rekatalogizācija ir pabeigta 26 bibliotēkās, bet 10 vēl turpina šo darbu. Lietotāju automatizēta apkalpošana notiek 18 bibliotēkās.

2015.gads tika pasludināts par Raiņa un Aspazijas gadu. Gada motīvs spilgti atbalsojās bibliotēku darbībā.

Rēzeknes novada Strūžānu pagasta Strūžānos notika Rēzeknes un Viļānu novadu 14. Grāmatu svētki ar kuplu, daudzveidīgu pasākumu programmu pieaugušajiem, bērniem un jauniešiem.

Bibliotēkas aktīvi piedalās pagastu sabiedriskajā dzīvē – pagastu svētku, sporta, ģimenes, tūrisma dienās un citās norisēs.

2. Krājuma komplektēšanas un organizācijas politika

Bibliotēkas pastāvēšanas pamatā ir bibliotēkas krājums. Kvalitatīvs grāmatu krājums ir pamats kvalitatīvai bibliotēkai apkalpošanai. Krājuma attīstība balstās uz krājuma komplektēšanas un organizēšanas politikas mērķi - nodrošināt ar nepieciešamajiem iespaiddarbiem un informācijas nesējiem ikvienu interesentu.

Bibliotēku likums nosaka, ka bibliotēku krājumos esošie iespaiddarbi, elektroniskie izdevumi, rokraksti un citi dokumenti, neatkarīgi no to autoru politiskās, ideoloģiskās, reliģiskās vai cita veida pārliecības vai informācijas, kas tajos ietverta, ir pieejami ikvienai personai bibliotēku noteiktajā kārtībā, kā arī tas, ka bibliotēkas ir neatkarīgas krājuma veidošanā.

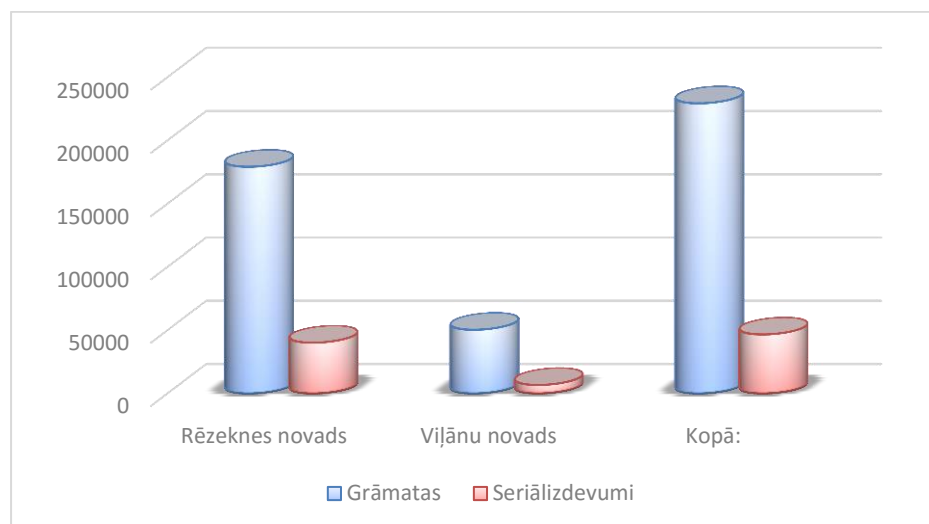
Krājumu komplektēšana notiek vadoties pēc MK noteikumiem Nr.317 “Nacionālā bibliotēku krājuma noteikumi” (30.10.2010) un bibliotēku izstrādātām krājuma attīstības koncepcijām.

Bibliotēkas uzkrāj un sistematizē iespaiddarbus un citu veidu dokumentus, kas apmierina bibliotēkas lietotāju pieprasījumu pēc informācijas, informē par to esamību citās bibliotēkās un saņemšanas iespēju kā starpbibliotēku abonementa pakalpojumu.

Krājums tiek veidots pēc noteiktiem komplektēšanas principiem un metodēm, atbilstoši bibliotēkas uzdevumiem un lasītāju vajadzībām.

Bibliotēku galvenais uzdevums - veidot universālu, aktuālu atbilstoši dažāda vecuma grupu un izglītības līmeņu, dažādām interesēm atbilstošu krājumu.

Tabula 1 : grāmatu un seriālizdevumu skaita salīdzināšanas tabula

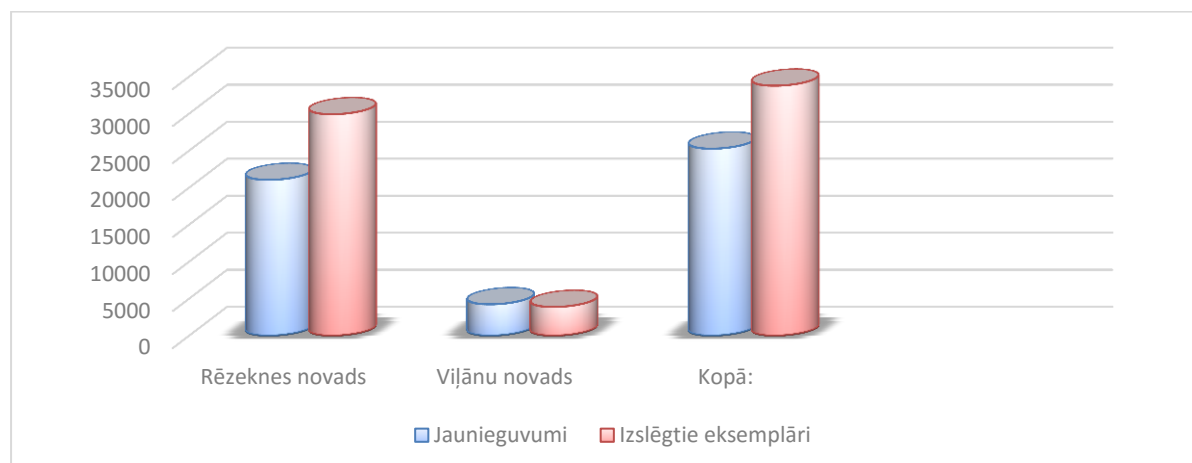

Novadu bibliotēku krājumus galvenokārt veido grāmatas (215808 eks.), t.sk. bērnu grāmatas (43610 eks.) un seriālizdevumi (46494 eks.). Ļoti mazu daļu sastāda audiovizuālie materiāli (175 eks.) un elektroniskie dokumenti (560 eks.), attēldokumenti, kartogrāfiskie un nošu dokumenti kopā (10 eks.).

Krājumu apjoms ir mainīgs, ar tendenci samazināties no 216452 eksemplāriem pārskata perioda sākumā līdz 207591 eksemplāriem pārskata perioda beigās.

2015.gadā turpinās krājumu attīrīšana un atjaunošana. Bibliotēku krājumi tiek atbrīvoti no mazpieprasītās, neprofila, novecojušās, literatūras un fiziski nolietotiem iespaiddarbiem. Mērķtiecīgi tiek veidoti aktuālie, mobilie krājumi. No bibliotēku krājumiem izslēgto iespaiddarbu un citu dokumentu skaits pārsniedza jaunieguvumu skaitu.

Tabula 2: jaunieguvumu un izslēgto dokumentu salīdzināšanas tabula

Krājuma komplektēšana tiek plānota budžeta ietvaros – netiek aptverts viss materiālu klāsts, kuru vēlētos iekļaut bibliotēkas krājumā, bet tiek izvērtēts un izvēlēts nozīmīgākais.

Krājumu komplektēšanas prioritātes katrā bibliotēkā ir atšķirīgas, bet galvenokārt tā ir oriģinālliteratūra, tulkotā daiļliteratūra, uzzīņu literatūra, bērnu literatūra.

Bibliotēkas krājumi tiek komplektēti, izmantojot pašvaldības līdzekļus, saņemot dāvinājumus. Bibliotēkās tiek rīkotas akcijas “Uzdāvēni grāmatu savai bibliotēkai”. Bibliotēku krājumi tiek papildināti ar privātpersonu un juridisko personu dāvinājumiem. “Lauku bibliotēku atbalsta biedrība” sagādāja dāvanu kartes pagastu un skolu bibliotēkām, kuras piedalījās 14. Grāmatu svētkos.

2015. gadā Rēzeknes un Viļānu novados kopā krājuma komplektēšanai izlietoti EUR 66989.00, t.s. grāmatu iegādei EUR 41787.00, periodikas abonēšanai EUR 25174.00, e-dokumentu iegādei EUR 28.00.

Krājuma apgrozība 2015. gadā Rēzeknes novada bibliotēkās 1,12, Viļānu novada bibliotēkās 0,98.

2015.gadā krājuma inventarizācija tika veikta sešās pagastu bibliotēkās.

3. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība

Bibliotēku pakalpojumu pieejamību nosaka bibliotēku lietošanas noteikumi. Bibliotēkas pieejamas lietotājiem 40 stundas nedēļā, galvenokārt, darbdienās.

Bibliotēku pamatpakalpojumu piedāvājums 2015.gadā nav mainījies, toties tiek daudzveidotas bibliotēku darba formas informācijas sniegšanā un informācijas avotu popularizēšanā, lasīšanas veicināšanā, interešu izglītībā, atpūtas organizēšanā.

Bibliotēkas piedāvā galvenokārt bezmaksas, gan arī maksas pakalpojumus. Bezmaksas pakalpojumus bibliotēkas sniedz lietotājiem pašvaldības piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros:

- lietotāju reģistrācija un apkalpošana;
- konsultācijas par bibliotēkas darba kārtību, grāmatu krājumu;
- konsultācijas par informācijas meklēšanu;
- iespieddarbu un citu dokumentu izsniegšana;
- elektroniskā kataloga izmantošana;
- novadpētniecības rakstu un fotomateriālu izmantošana;
- bibliotekāro un bibliogrāfisko uzziņu sniegšana;
- bezmaksas interneta pieeja;
- apmācības IT tehnoloģiju izmantošanā;
- jauno grāmatu un informācijas dienas;
- izstādes un tematiskie pasākumi.

Bibliotēku lietotājiem 2015.gadā brīvi pieejami: labiekārtotas un aprīkotas bibliotēku telpas 4746 m² platībā ar 472 lasītāju vietām, iespieddarbu un citu dokumentu krājums 263047 eksemplāru skaitā, 246 datorvietas, bezmaksas interneta pieeja 36 bibliotēkās un Nautrēnu

pagasta bibliotēkas ārējā apkalpošanas punktā, 37 bezvadu interneta pieslēguma punkti, 29 printeri, 5 skeneri, 4 kopējamās iekārtas, 50 multifunkcionālās iekārtas, 357 tematiskie pasākumi un 1045 izstādes.

Bibliotēkas apmeklētājiem ir tiesības izmantot maksas pakalpojumus.

Bibliotēku maksas pakalpojumi ir kopēšanas un izdrukas darbi.

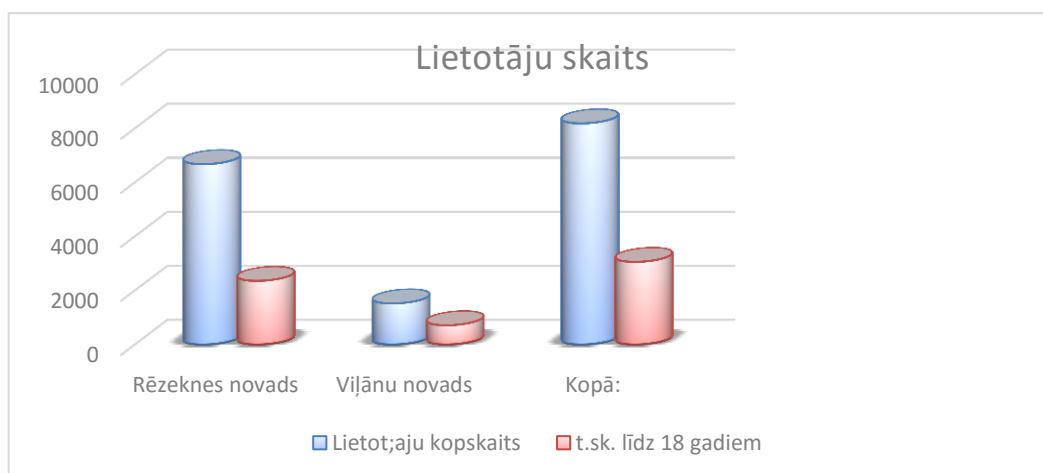
Bibliotēku izmantošanas dinamika:

<i>Rēzeknes novads</i>	<i>2014.gads</i>	<i>2015.gads</i>	<i>Kopējā dinamika(+/-)</i>
Lietotāju skaits	6862	6667	-195
Apmeklējumu skaits/fizisko	159703/144416	130763	-13653
Virtuālie apmeklējumi	15287	24153	+8866
Izsniegums	241157	231529	-9628

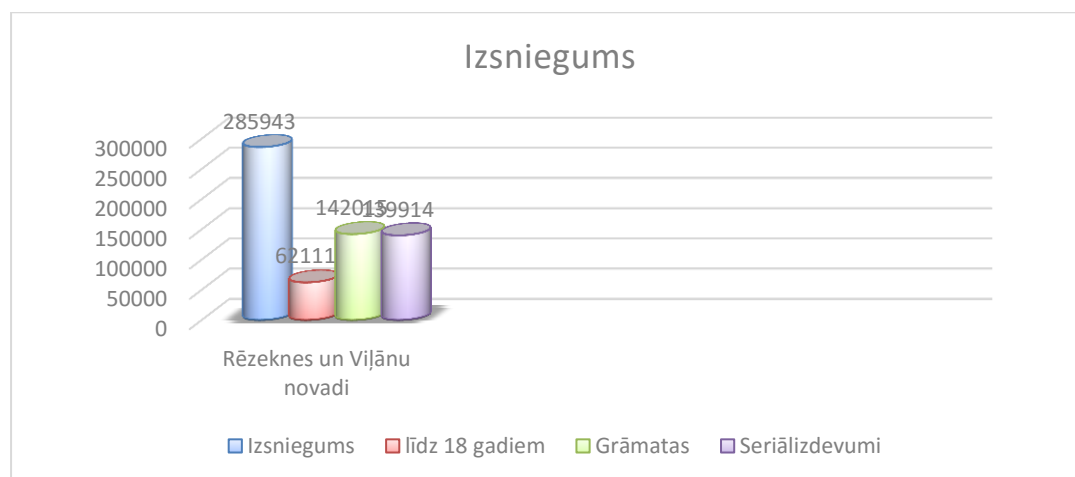
<i>Viļānu novads</i>	<i>2014.gads</i>	<i>2015.gads</i>	<i>Kopējā dinamika(+/-)</i>
Lietotāju skaits	1549	1511	-38
Apmeklējumu skaits/fizisko	31120/27587	27458	-129
Virtuālie apmeklējumi	3533	5343	+1810
Izsniegums	56118	54414	-1704

Bibliotēku darba rādītāju samazinājumu ietekmē demogrāfiskā situācija, iedzīvotāju skaita samazināšanās, personālo IT piedāvājums un izplatījums.

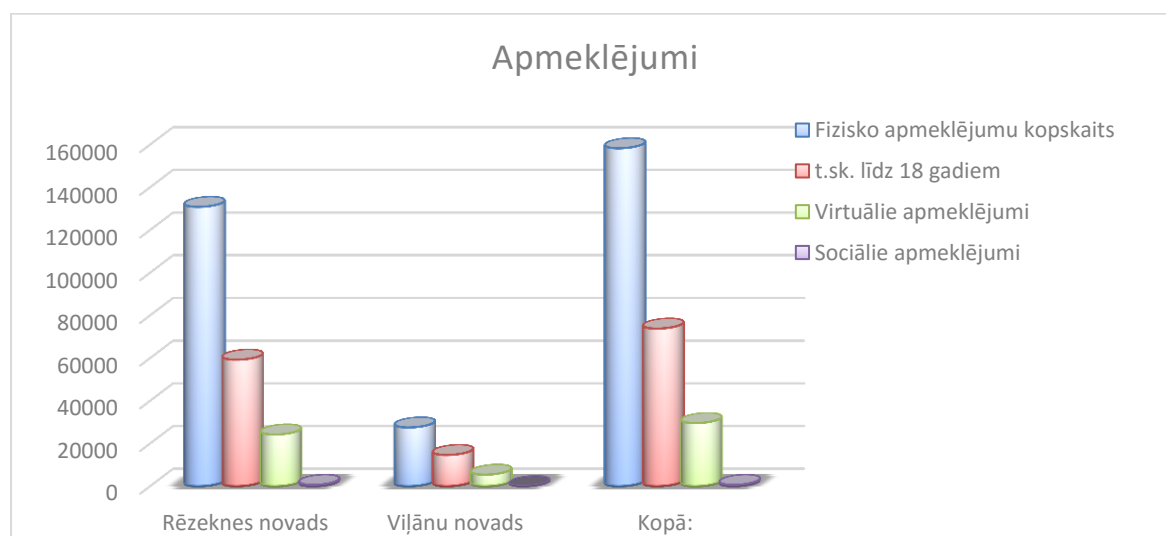
Tabula 3

Tabula 4

Tabula 5

Uzziņu un informācijas sniegšanas pakalpojumi bibliotēku darbā ir izvirzījušies priekšplānā. Veicot uzziņu un informācijas darbu, tiek izmantoti visi bibliotēkā pieejamie resursi – uzziņu fonds, elektroniskie pakalpojumi, datu bāzes letonika, Lursoft, NAIS. Mainās uzziņu pieprasītāju kontingents. Ja agrāk uzziņu saņēmēji vairākumā bija skolēni, studenti, tad pēdējos gados pieaug izsniegto uzziņu un konsultāciju skaits bezdarbniekiem, lauku uzņēmējiem.

Daudz jautājumu, uz kuriem jāsniedz atbildes un konsultācijas, ir saistīti ar e-pakalpojumu nodrošinājumu: i-bankas norēķini, VID deklarāciju aizpildīšana, LAD pieteikumi un maksājumi, dokumentu (iesniegumi, CV, vēstules) elektronisko versiju izveide, nosūtīšana, saņemšana, e-biļešu iegāde. Bibliotēkās ir speciāli, atsevišķi ierīkotas datorvietas e-pakalpojumu sniegšanai.

Ir aktivizējies SBA darbs. Samazinot krājumus, bibliotēkas aktīvāk izmanto starpbibliotēku abonementa piedāvātās iespējas, veicot ne tikai individuālos pieprasījumus, bet veidojot arī apmaiņas grāmatu kopas. 2015. gadā informacionālo vajadzību nodrošināšanai 1548 eksemplāri SBA kārtā saņemto un izsniegto dokumentu, t.sk. no citām bibliotēkām saņemti 854 uz citām izdoti 694.

Pakalpojumu piedāvājumu papildina informacionālie un tematiskie pasākumi.

E-prasmju nedēļas aktivitātes vērstas uz informācijpratības un elektronisko informācijas resursu apguves uzlabošanu un pilnveidošanu. Interesentiem tiek piedāvātas datorapmācības, interneta apgušanas pamati, virtuālie ceļojumi, informatīvās stundas un dienas datu bāzu apgušanā un internetvietņu iepazīšanā.

Situācijas apzināšanai un pakalpojumu uzlabošanai tiek veiktas iedzīvotāju, bibliotēku lietotāju un potenciālo lietotāju aptaujas un pārrunas.

4. Darbs ar bērniem un jauniešiem

Bibliotēkām nepārtraukti jāreaģē uz augošām izmaiņām sabiedrībā un jāievēro bērnu informācijas, izglītības un izklaides vajadzības un prasības. Bibliotēkas veicina mācīšanās, lasīšanas un rakstīšanas iemaņu apguvi, nodrošinot bērniem iespēju iekļauties un dot savu ieguldījumu sabiedrības dzīvē.

Bibliotēkas uzdevums ir nodrošināt bērniem un jauniešiem brīvu un neierobežotu literatūras un informācijas saņemšanu, lai veicinātu viņu tālākizglītību un brīvā laika izmantošanas iespējas, sekmēt bērnu un jauniešu lasīšanas pilnveidi, popularizēt literatūru dažādos lasīšanas veicināšanas pasākumos, piesaistīt jaunas un paplašināt esošās lietotāju grupas.

4.1 Darba raksturojums, metodiskā un konsultatīvā darba organizācija attiecībā uz šo darba virzienu reģionā

Bērnu un jauniešu bibliotekāro apkalpošanu Rēzeknes un Viļānu novados veic 36 pagastu bibliotēkas, Maltas pagasta un Viļānu pilsētas bibliotēku bērnu literatūras nodaļas. 2015. gadā reģistrēts 3051 bibliotēku lietotājs vecumā līdz 18. gadiem jeb 37% no kopējā lietotāju skaita.

	2014	2015	dinamika (+ /-)	% no kopējā skaita
Lasītāji	3238	3051	- 187	37
Apmeklējums	86184	73758	- 12426	47
Izsniegums	67350	62111	- 5239	22

Rēzeknes un Viļānu novadu bibliotēku metodisko un konsultatīvo darbu koordinē Rēzeknes novada pašvaldības Kultūras nodaļas bibliotēku darba speciālists un Rēzeknes pilsētas centrālā bibliotēka (Rēzeknes reģiona galvenā bibliotēka).

Tiek rīkoti semināri, mācību kursi, informatīvās sanāksmes un individuālās konsultācijas.

Bibliotēkas organizē savu darbu ņemot vērā bibliotēku darba vadlīnijas un profesionāļu ieteikumus, nodrošinot informācijas, izglītības, kultūras un izklaides vajadzības bērniem un jauniešiem.

Bibliotēkas bērniem piedāvā plašu informācijas klāstu un daudzveidīgus pasākumus, iespēju izjust lasītprieku, jaunu zināšanu atklāsmes, iztēles valdzinājumu.

Visās bibliotēkās ir izveidotas speciāli aprīkotas zonas bērniem, kur apmeklētāju pašnodarbinātībai tiek piedāvātas dažādas spēles un rotaļlietas.

Bibliotekārās apkalpošanas daudzveidošanai tiek rīkoti pasākumi: literārās un tematiskās pēcpusdienas, konkursi, radošās darbnīcas.

4.2 Bibliotēku krājuma veidošana un papildināšana, jaunieguvumu proporcionalitāte, salīdzinot iegādāto pieaugušo un bērnu/jauniešu literatūras krājumu un lasītāju sastāvu

Bērnu un jauniešu grāmatu un citu dokumentu krājums tiek veidots tā, lai maksimāli apmierinātu šīs mērķauditorijas vajadzības, un sistemātiski, ne retāk, kā reizi ceturksnī, tiek papildināts ar jaunieguvumiem. Īpaša uzmanība tiek veltīta skolēnu ieteicamās literatūras sarakstos esošo grāmatu nodrošinājumam, izzinošiem izdevumiem, skolu programma ietvertajiem literārajiem darbiem, latviešu oriģinālliteratūrai un lasītāju pieprasītajiem daiļdarbiem.

Bibliotēku krājums bērniem un jauniešiem 2015. gadā papildināts ar 2237 iespieddarbiem jeb 9% no kopējā jaunieguvumu skaita, izslēgti 2912 eksemplāri jeb 8,6% no kopējā izslēgto eksemplāru skaita. Krājumā gada beigās 43610 eksemplāri iespieddarbu un citu dokumentu jeb 16,6% no kopējā bibliotēku krājuma. Bērnu un jauniešu krājuma apjoma samazinājums vērojams vairākus pēdējos gadus pēc kārtas un ir saistīts ar to, ka šī bibliotēku lietotāju grupa, īpaši pusaudži un jaunieši, informācijas iegūšanai izmanto elektroniskos informācijas nesējus, nevis iespieddarbus. Čaklākie bērnu grāmatu un žurnālu lasītāji ir jaunākā skolas vecuma bērni, kuri ir iecienījuši arī klausāmgrāmatas.

4.3 Uzziņu darbs, informācijas pakalpojumi, informācijas prasmju un iemaņu attīstīšana

Bibliotēkas darbībā būtisks un svarīgs ir uzziņu un informācijas darbs informācijas, izglītības un kultūras jomā. Ikdienas darbā arvien noteicošāka ir tematisko uzziņu sagatavošana, izstrāde un materiālu atlase, darbs ar datubāzēm, enciklopēdijām un laikrakstu publikācijām.

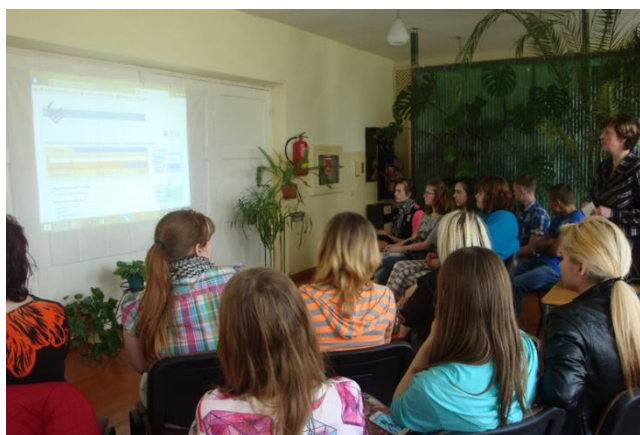
Skolas vecuma bērniem tiek sniegtas dažādas uzziņas referātu, prezentāciju sagatavošanai, interešu izglītības paplašināšanai u.c. Uzziņu darbā tiek izmantoti nozaru uzziņu izdevumi un grāmatas, datubāzes „Letonika”, „Lursof”, tematiskās mapes un interneta resursi.

Meklējot nepieciešamo informāciju, bērni un jaunieši apgūst un nostiprina prasmes un iemaņas darbā ar dažādiem informācijas avotiem (enciklopēdijām, datu bāzēm u. c.).

Datu bāzi *letonika.lv* skolnieki izmanto kā informācijas avotu, meklējot atbildes uz jautājumiem, piedaloties dažādos konkursos un prāta spēlēs.

Informācijas prasmju un iemaņu attīstīšanai un uzlabošanai tiek sarīkotas:

- bibliotekārās stundas: „Grāmatu meklēšana e-katalogā”, „Ka izmantot bibliotēkas elektronisko katalogu” Rēzeknes novada Ozolaines pagasta bibliotēkā; “Nāc un meklē Letonika.lv” Rēzeknes novada Strūžānu pagasta bibliotēkā;
- informatīvi-izglītojošas stundas un pasākumi: “*Letonika.lv* atbildēs uz taviem jautājumiem” Rēzeknes novada Gaigalavas pagasta bibliotēkā; “*BIS ALISE e-katalogs tavā kabatā*” (*mobīlā aplikācija telefonā*) Rēzeknes novada Silmalas pagasta Kruķu bibliotēkā.

Ar katru gadu sarūk izsniegto uzziņu skaits, kas norāda uz to, ka skolēni informāciju meklē patstāvīgi.

2015.gadā bērni un jaunieši sāka vairāk izmantot bezvadu internetu Wi-Fi, nākot uz bibliotēku ar saviem portatīvajiem datoriem, mobilajiem telefoniem un planšetdatoriem.

E-prasmju nedēļas pasākumi un aktivitātes veicina elektronisko informācijas nesēju un resursu iepazīšanu un apzināšanu.

4.4 Pasākumi dažādām vecuma grupām: pirmsskolas vecuma bērniem un vecākiem, jaunākā un vidējā skolas vecuma bērniem, pusaudžiem

Bērni un jaunieši ir aktīvākie bibliotēku apmeklētāji. Lai palielinātu bērnu un jauniešu interesi par bibliotēku un grāmatām, tiek organizēti pasākumi dažāda vecuma apmeklētāju grupām.

Pirmais bibliotēkas apmeklējums ir liels notikums ikvienam mazulim.

Darbā ar pašiem mazākiem bibliotēku apmeklētājiem ir svarīga ģimenes iesaistīšana gan lasīšanas veicināšanā, gan citās aktivitātēs. Nereti bērni ir tie, kas atved vecākus uz bibliotēku.

Pirmā tikšanās ar bibliotēku ir iespaidīgāka, ja notiek organizēti, lielākā pulkā. Katra bibliotēka rīko ekskursijas pirmsskolas iestāžu bērnu grupiņām un pirmklasniekiem bibliotēkas iepazīšanai. Bieži tie ir teatralizēti pasākumi ar iemīļoto grāmatu un filmu varoņiem.

Pasākumu kaleidoskops pirmsskolas vecuma bērniem:

- „Raiņa un Aspazijas dzejas rīts” Viļānu pagasta Radopoles bibliotēkā pirmsskolas un bērnudārza „Bitīte” bērnu iepazīšanās ar bibliotēku un dzeju;
- bibliotēkārā stunda „Bibliotēkas vieta bērna dzīvē ” Rēzeknes novada Rikavas pagasta bibliotēkā;
- „Daba pamodās” - lasīšanas stunda ar pirmsskolas vecuma bērniem saistībā ar dabas parādībām pavasarī Rēzeknes novada Kantinieku pagasta bibliotēkā;
- Apskatot izstādi „Mana pilsēta” dārziņa jaunākās sagatavošanas grupas bērni piedalījās pārrunā ”Kā es zīmēju Viļānus?” Viļānu pilsētas bibliotēkas bērnu nodaļā.

- ✚ E-prasmju nedēļas ietvaros mazākie Maltas pagasta bibliotēkas lietotāji tika iepazīstināti un darbojās mājaslapās www.pasakas.net, www.cirkulis.lv, www.jurjans.lv

Vislielākais pasākumu skaits tiek rīkots sākumskolas vecuma bērniem, jo šai vecuma grupai ir vieglāk ieplānot laiku pasākumu apmeklējumam un ir lielāka interese par tiem.

Pasākums "Grāmatiņ, Tu man esi vismīļākā!" Viļānu novada Dekšāres pagasta bibliotēkā. Pasākumā piedalījās 1.klases skolēni, kuri uz bibliotēku bija ieradušies ar savu mīļāko grāmatu. (1.)

Pasākums sākumskolas skolniekiem „Mana mīļākā grāmata” Lendžu pagasta bibliotēkā. (2.)

Dzejas pēcpusdiena Rēzeknes novada Feimaņu pagasta bibliotēkā “Sēd uz sliekšņa pasaciņa” , veltītā dzejnieces Aspazijas 150. jubilejai, izvērtās par sirsnīgu pasākumu, kurā piedalījās daudz skolēnu. (1.)

Pasaku pēcpusdiena Rēzeknes novada Maltas pagasta bibliotēkas bērnu nodaļā. (2.)

Skolnieki aizrautīgi piedalās konkursos un viktorīnās:

- „Esam Eiropā” - Eiropas dienai veltīta viktorīna 5. – 9. klašu skolēniem Rēzeknes novada Kantinieku pagasta bibliotēkā;
- Viktorīna “Zini vai mini” vidējā skolas vecuma bērniem, viktorīna “Kāpēcīši” jaunākam skolas vecumam Rēzeknes novada Silmalas pagasta Kruķu bibliotēkā;

- Literārie konkursi “Dzejniecei Aspazijai-150” un “Rādi, zini, mini” Rēzeknes novada Gaigalavas pagasta bibliotēkā;
- Uz pasākumu „Mēs par bitēm un par medu” Viļānu novada Dekšāres pagasta bibliotēkā tika pieaicināts vietējais bitenieks I. Latkovskis, kurš skolēniem stāstīja un rādīja filmiņu par bitēm. Viņam līdzī bija dažādu medu šķirnes. Pasākuma gaitā medus tika nogaršots un baudīts ar tēju un maizi;
- Prāta spēles brīvajam brīdim –viktorīna skolēniem Rēzeknes novada Sakstagala1. bibliotēkā;

Domu apmaiņai par aktuāliem, svarīgiem un interesējošiem jautājumiem, bibliotēkās notiek pārrunas:

- “Esi zinošs un redzošs uz ceļa”- informatīva pārruna skolēniem un informatīvi izglītojoša nodarbība – “Palīdzēsim mūsu mazākajiem draugiem” Sakstagala1. bibliotēkā;
- „Sargā sevi interneta laikmetā!”- pārruna ar skolēniem Rēzeknes novada Gaigalavas bibliotēkā;
- “Uzvedības ābece “- pārruna ar pusaudžiem Audriņu pagasta bibliotēkā; u.c.

Zīmēt patīk visiem bērniem, tāpēc bibliotēkās bieži tiek rīkoti bērnu zīmējumu konkursi un izstādes.

Lieldienu pasākumā „Kad saulīte rotājās” Dekšāres pagasta bibliotēkā piedalījās 2.klases skolēni, kuri zīmēja Lieldienu olu, neizpalika mīklu minēšana, olu kaujas.(1.)

Zīmējumu konkursā un izstādē „Pirmie putni” Silmalas pagasta Ružinas bibliotēkā piedalījās 21 Tiskādu vidusskolas skolēns.(2.)

E – prasmju nedēļā Rēzeknes novada Lendžu pagasta bibliotēkā pusaudži pārbaudīja savu parolu stiprumu, izmantojot interneta vietni drošs internets. Pārrunāja, kādi riski var būt saziņā ar svešiniekiem un kādu informāciju par sevi drīkst ievietot internetā.

Rēzeknes novada Rikavas pagasta bibliotēkā iknedēļ notiek jauno literātu kopas tikšanās. Literātu kopa atvērta ikvienam interesentam, kurš vēlas radoši darboties. Ar bērniem strādā literārais konsultants I. Dimzule.

Lietderīgai brīvā laika pavadīšanai bibliotēkās ļoti populāras kļuvušas radošo darbnīcu nodarbības, kuru laikā bibliotēkas tiek pārvērstas par origami, kvīlinga, stikla un zīda apgleznošanas, tamborēšanas, sveču liešanas, suvenīru, masku un tērpu darināšanas, kulinārijas, rotājumu un dekoru, u.c. veida darbnīcām.

Fotoattēlos: radošā darbnīca rokdarbniecēm un bērnu darinājumu izstāde tēva dienai "Dāvana tētim" Rēzeknes novada Kaunatas 1. bibliotēkā.

Jauniešiem bibliotēkas ir kļuvušas par satikšanās vietām, kur ir pieejami vairāki komunikācijas veidi, ērta, mūsdienīga un sakārtota vide un, protams, bezvadu internets.

Rēzeknes novada Bērzgales pagasta bibliotēkā ir iegādāti sēžammaisi un bibliotēka reizēm pārvēršas par kinozāli.

4.5 Bibliotēkas sadarbības tīkls, partneri attiecībā uz šīm mērķgrupām. Sadarbības vērtējums

Bibliotēku darbību sekmē sadarbība un kopdarbība. Bibliotēkas veiksmīgi sadarbojas ar pašvaldībām, skolām, pirmsskolas iestādēm, kultūras namiem un klubiem, interešu klubiem, bērnu un jauniešu centriem, muzejiem. Pildot līdzīgu misiju un uzdevumus, dažas partnerattiecības kļūst par konkurējošām. Lauku teritorijās iedzīvotāju kļūst arvien mazāk, bet pakalpojumu piedāvājumu skaits pieaug – tiek veidoti jauni interešu, sporta, deju u.c. klubi un centri.

Pozitīvi vērtējama bibliotēku sadarbība ar pagastu pārvaldēm, ir pieaudzis bibliotēku finansiālais nodrošinājums, kas veicina gan krājuma papildināšanu, gan bibliotēku materiālās bāzes uzlabošanu. Gatavojoties akreditācijai bibliotēkas būtiski uzlaboja bērnu un jauniešu zonas. Finansiāli tiek atbalstīti bibliotekārie pasākumi, ekskursijas, transporta izdevumi.

Veiksmīga kopdarbība notiek ar izglītības iestādēm - skolām, pirmsskolu izglītības iestādēm, bērnu audzināšanas, vispusīgas attīstības un izglītības procesa veicināšanā.

Pirmsskolas vecuma bērni var apmeklēt bibliotēku ar vecākiem. Bet ja vecāki paši neiet šo ceļu, tad liela nozīme ir tam, ka bērni iepazīst bibliotēku labi organizētā pasākumā. Par tādiem pasākumiem kļuvuši pirmsskolu izglītības darbinieku un bibliotekāru kopīgi organizētie pasākumi: ekskursijas uz bibliotēku, pasaku rīti, spēļu pēcpusdienas, masku parādes, kas reti kuru bērnu atstāj vienaldzīgu un raisa interesi.

Dzejas pēcpusdiena Rēzeknes novada Maltas pagasta bibliotēkā pirmsskolas vecuma bērniem, ir arī pirmā iepazīšanās ar bibliotēku un ar tik plašu grāmatu pasauli. Bērni klausās dzejoļus, ko ierunājuši pazīstami latviešu aktieri, paši iejūtas dzejnieku lomā meklējot vārdiņiem atskaņas, uzzina, ka no dzejoļa var tapt arī dziesmas un filmiņas, ilustrē dzejoļus, izdejojas "Prusaku polkas" ritmos.

Skolu un bibliotēku kopdarbība vērojama Projektu nedēļu laikā, kad mācību procesa aktivitātes sniedzas ārpus skolas telpām, lai skolnieki apgūtu pētnieciskā darba pamatprasmes. Un bibliotēkas ļoti veiksmīgi piedāvā savus resursus.

Rēzeknes novada Rikavas pamatskolas 4. klases projektu nedēļas tēma „ Dzeja - Kurzemē”. Pētījuma veikšanai Rikavas pagasta bibliotēka piedāvāja nepieciešamo literatūru, informāciju datubāzēs, datortehniku.

Audriņu sākumskolas 1.-3. klašu skolnieku Projektu nedēļa tika plānota kopā ar Audriņu pagasta bibliotēku un par pētīšanas objektu tika izvēlēta grāmata. Bērni iepazinās ar grāmatas tapšanas un veidošanas procesu no autora ieceres līdz gala produktam –tipogrāfijā izdotai grāmatai. Arī paši bērni ar vecāku un skolotāju palīdzību izveidoja savas grāmatiņas, kuru izstāde un prezentācija notika bibliotēkā, Bibliotēku nedēļas ietvaros.

Konkurss „Mana oriģinālā Ziemassvētku egle” Silmalas pagasta Ružinas bibliotēkā sadarbībā ar Tiskādu vidusskolu. Konkursa izstādē ar pašdarinājumiem piedalījās 23 sākumskolas skolnieki.

Skolu kolektīvi tiek informēti par jaunieguvumiem bibliotēkās, jauno grāmatu dienām, bibliotēkas pasākumiem. Bibliotēkas pasākumu organizēšanā piedalās arī skolotāji.

Vasarā Rēzeknes novads organizēja projektu konkursu jauniešu darbam, kas aktivizēja jauniešu centru darbību un veicināja sadarbību. Jauniešu darbinieks un Silmalas pagasta Kruķu bibliotēkas vadītāja visu vasaru regulāri rīkoja izklaides, izzinošas un pamācošas nodarbības bērniem un pusaudžiem. Tās bija jautrās stafetes, orientēšanās sacensības un novadpētniecības brauciens ar velosipēdiem pa Silmalas pagastu.

4.6 Veiksmīgākā lasīšanas veicināšanas aktivitāte

Mūsdienu informācijas tehnoloģiju laikmetā uz citu piedāvājumu fona, lasīšana netiek uzskatīta par ļoti aizraujošu nodarbību, bet kā zināms lasīšana attīsta domāšanu, valodu, iztēli, un vispār, ir ļoti svarīga bērna attīstības procesā.

Par vienu no veiksmīgākajām lasīšanas veicināšanas aktivitātēm tiek uzskatīta „Bērnu / jauniešu / vecāku žūrijā”, kurā 2015.gadā piedalījās 11 bibliotēkas un 204 dalībnieki. Par 12 darbības gadiem bērnu vidū žūrija ir kļuvusi populāra, bet ne visiem lasītājiem pietiek uzņēmības izpildīt visus programmas uzdevumus, piemēram uzrakstīt vērtējumu.

Lasīšanas programmas galvenais uzdevums ir dot iespēju izlasīt jaunāko un vērtīgāko, attīstīt savu gaumi, domāšanu un emocijas, iepazīstot interesantākos mūsdienu latviešu un populārākos ārzemju autoru darbus. Bērniem patīk, ka grāmatas var ne tikai izlasīt, bet arī novērtēt un izteikt savu viedokli.

Radoši un daudzveidīgi lasīšanas veicināšanas pasākumi bērniem un jauniešiem ir bibliotēku ikdienas darbs. Piemēram, tikai daži no tiem, kuri iesaista dažāda vecuma grupu lasītājus lasīšanas procesā:

- Labāko gada lasītāju godināšana;
- Lasīšanas veicināšanas konkursi;
- Ziemeļvalstu bibliotēku nedēļas lasījumi;
- Lasīšana + radoša darbība (zīmēšana, darināšana, improvizācija):

Pasākumā "Mana pasaku puķe" Viļānu novada Dekšāres pagasta bibliotēkā, 3.klases skolēni noklausījās Annas Sakses pasaku "Jasmīns" www.pasakas.net, tad paši radīja savu, pasaku puķi. No skolēnu zīmējumiem tapa pašsacerēta pasaka.(1.)

Jūnija sākumā Rēzeknes novada Audriņu pagasta bibliotēkā startēja vasaras lasīšanas veicināšanas konkurss "Lasīsim kopa ar dzenīti". Dalībnieki saņēma "dzenīša" dienasgrāmatas ar piedāvāto ieteicamās literatūras sarakstu, kuras līdz augusta vidum, lasīšanas procesa gaitā aizpildīja, ierakstot savas atsauksmes par izlasīto.(2.)

Rēzeknes novada Sakstagala 1. bibliotēkā notika diskusija ar bērnu vecākiem – "Vai Jūsu bērni mīl lasīt" par lasīšanas tradīcijām ģimenē.

4.7 Bibliotēku darbinieku tālākizglītības vērtējums specializācijā

2. jūnijā notika 6 stundu kursu programma bibliotēku vadītājiem "Interaktīvās nodarbības bērnu un jauniešu bibliotēkās". Skolēnu vasaras brīvlaikā lieliska iespēja gūtās zināšanas pielietot radošai un atraktīvai darbībai bibliotēkās.

Rēzeknes reģiona bibliotēku darbinieku semināros tika iekļautas pieredzes apmaiņas nodarbības par bērnu un jauniešu pakalpojumu sniegšanas pilnveidošanu bibliotēkās. Bibliotekāres, kuras individuāli apmeklēja profesionālās pilnveides kursus dalījās ar iegūtām zināšanām ar kolēģēm. Tika piedāvātas prezentācijas par tēmām: "Improvizācijas spēļu metodikas izmantošana bibliotekāra darbā", "Bērnu un jauniešu literatūra latviešu valodā", "Bērnu un jauniešu literatūra krievu valodā", jaunākās bērnu un jauniešu literatūras apskati.

Vairāki bibliotekāri ir izteikuši vēlmi organizēt mācības tuvāk darba vietai.

4.7 Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem, to iespējamie risināšanas ceļi

- Pusaudžu un jauniešu vidū arvien mazinās interese par lasīšanu.
Jāpieradina lasīt elektroniski.
- Bibliotēku darbinieki ne vienmēr orientējas interneta vidē, kurā darbojas jaunieši.
Jāpilnveido zināšanas un prasmes.

5. Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju nodrošinājums

Pieaugot sabiedrības informacionālajām vajadzībām un interesēm, bibliotēkas nepārtraukti attīsta un pilnveido savus piedāvātos pakalpojumus. Internets sniedz piekļuvi neizmērojamam daudzumam tiešsaistes informācijas un pakalpojumiem. Lietotājiem ir iespēja veikt maksājumus ar internetbankas palīdzību, rezervēt biļetes, iegādāties preces, komunicēt sociālajos tīklos, Skype un vēl daudz citu iespēju.

Bibliotēkas saviem lietotājiem piedāvā bezmaksas pieeju un piekļuvi abonētām datubāzēm www.letonika.lv , www.news.lv (Laikrakstu bibliotēka), 16 bibliotēkas abonēja normatīvo aktu datu bāzi NAIS, kura bija mazpieprasīta. Bibliotēkās ir iespēja noskatīties filmas un piedalīties tiešsaistes konkursos.

Mūsdienu bibliotēku attīstības stratēģija balstās uz interaktivitāti un sabiedrības iesaistīšanos bibliotēkas procesos, tāpēc bibliotēkas drošāk ienāk virtuālajā vidē.

Informācija par novadu bibliotēkām, atrodama Rēzeknes PCB mājas lapā www.rezeknesbiblioteka.lv . Gada sākumā tiek atjaunota informācija par darba rādītājiem, pakalpojumiem, pasākumiem, abonētājiem un pieejamiem periodiskajiem izdevumiem. Ir pieejami novadpētniecības un analītikas e-katalogi.

Kontaktinformācija par visām novada bibliotēkām, informācija par pasākumiem un aktivitātēm pieejama Rēzeknes novada mājas lapā www.rezeknesnovads.lv

Pamatinformācija par visām bibliotēkām atrodama Latvijas bibliotēku portālā www.biblioteka.lv un Latvijas digitālajā Kultūras kartē www.kulturaskarte.lv

Viļānu pilsētas bibliotēkai ir blogs <http://vilanubibl.blogspot.com>, tajā ievietota aktuālākā un jaunākā informācija par bibliotēkas darbu, pasākumiem, jaunākām grāmatām, u.c.

Visās publiskās un 9 skolu bibliotēkās darbojas integrētajā bibliotēku informācijas sistēmā ALISE. Grāmatu krājumu rekatalogizācija pabeigta 26 pagastu bibliotēkās. Rekatalogizācijas process vēl turpinās 10 pagastu un 9 mācību iestāžu bibliotēkās. Lietotāji tiek informēti un apmācīti darbam elektroniskajā katalogā.

IT nodrošinājumam, galvenokārt, bibliotēku informācijas sistēmas uzturēšanai ieguldīti 10057 eiro, datortehnikas atjaunošanai 6188 eiro. Datortehnika daļēji atjaunota Rēzeknes novada Bērzgales, Feimaņu, Maltas, Mākoņkalna, Simalas pagastu bibliotēkās, Simalas pagasta Kruķu, Ružinas un Štikānu bibliotēkās un Viļānu novada Dekšāres pagasta bibliotēkā.

Lietotājiem nodrošinātas 246 datorizētas darba vietas bibliotēkās un 37 bezvadu interneta piekļuves punkti gan bibliotēku telpās, gan ārpus tām.

Rēzeknes novada pašvaldība 2015. gadā realizēja projekta „Rēzeknes novada publisko Interneta pieejas punktu attīstība” otro posmu, izveidojot novadā 19 jaunus un pilnveidojot 18 esošos interneta pieejas punktus. 8 pagastu bibliotēkās (Griškānu, Kantinieku, Kaunatas 2., Lendžu, Ozolaines, Ozolmuižas, Sakstagala 2., Strūžānu) izveidoti

publiskā interneta pieejas punkti ar jauniem datorkomplektiem, daudzfunkcionālām iekārtām, veikta lokālo datortīklu pilnveidošana.

E-prasmju nedēļas norisēs, kas ir Eiropas mēroga iedzīvotāju informēšanas kampaņa, bibliotēkas rīko dažādus pasākumus ar mērķi iesaistīt plašāku sabiedrību elektronisko prasmju apgūšanā. Informācija par nedēļas aktivitātēm (t.sk. bibliotēkās) meklējama interneta vietnē www.e-prasmes.lv

Ikdienā tiek sniegti padomi, konsultācijas un palīdzība darbam ar:

www.ldc.gov.lv - kā elektroniski aizpildīt dzīvnieka piedzimšanas, apzīmēšanas aktus;

www.lad.gov.lv – platību maksājumu pieprasījuma iesniegšana, lauku bloku karšu iesniegšana, labojumu veikšana, akcīzes degvielas pieprasījuma veidlapu iesniegšana;

www.vid.gov.lv - ceturkšņa atskaites par izlietotām kvītīm iesniegšana, gada deklarācijas iesniegšana;

www.ibanka.lv – dažādu maksājumu veikšana;

www.elektrum.lv – elektroenerģijas pakalpojumi;

mans.lattelecom.lv/mylvc/ - sakaru pakalpojumi;

www.latvija.lv/ - Latvijas valsts portāls

Rēzeknes novada Nautrēnu pagasta bibliotēkā Nautrēnu pagasta lauksaimnieki ar LAD konsultantu palīdzību aizpilda un iesniedz lauku bloku kartes.

11 bibliotēkās iegādāti Alpha svītrkodu lasītāji automatizētai dokumentu izsniegšanai/saņemšanai.

Tehnoloģiju nodrošinājums kopumā vērtējams pozitīvi. Interneta pieslēgums un ātrums ļauj brīvi darboties, taču lietotāju datori ir jau samērā novecojuši.

6. Novadpētniecības darbs

Arvien plašāka un dziļāka kļūst dzimtā novada izpēte.

Novadpētniecības darbs bibliotēkās tiek veikts ar mērķi pilnīgāk apkopot visu informāciju, kurai ir saistība ar novada vēsturi, kultūru, etnogrāfiju, ievērojamiem cilvēkiem, dabas un vēstures objektiem.

Bibliotēkas veido speciālu krājumu – novadpētniecības dokumentu fondu, neatkarīgi no izdevuma veida un izdošanas vietas. Bagāts, gadiem savākto, novadpētniecības materiālu krājums, apkopots un saglabāts tematiskajās mapēs.

Novadpētniecības materiālu pieejamības nodrošināšanai un popularizēšanai bibliotēkās izveidoti novadpētniecības stūrīši, uzlikti stendi par notikumiem, novadniekiem, bibliotēkas vēsturi.

Rēzeknes novada Maltas pagasta bibliotēkā izveidotas kartotēkas: novadpētniecības kartotēka un kartotēka „Latgale”, kuras nepārtraukti tiek papildinātas ar informatīvajiem materiāliem no Maltas pagasta informatīvā izdevuma „Maltas Ziņas”, laikraksta „Rēzeknes Vēstis” un no citiem avotiem.

Dricānu pagasta bibliotēkā izveidotas un tiek rediģētas „Dricānu pagastā sastopamo uzvārdu kartotēka”, „Dricānu pagastā izzudušo uzvārdu kartotēka”, un „Izzudušie personvārdi Dricānu pagastā”.

Bibliotēkās tiek apkopoti un saglabāti vietējie ziņu biļeteni un novada informatīvie izdevumi.

Nozīmīgas ir fotomateriālu kolekcijas- fotoalbūmi, CD, video. Novadpētniecības materiālu pielietošana aktualizējas informācijas izmantošanā:

- novadpētnieciska rakstura uzziņu sniegšanā;
- projektu, apskatu, zinātniski-pētniecisko darbu, biznesa plānu, referātu izstrādē;
- tematisko izstāžu rīkošanā;
- prezentāciju veidošanā par novada vēsturi, baznīcām, pagastiem, skolām, kultūras namiem, bibliotēkām un citām iestādēm, vietām, ļaudīm un notikumiem;
- Gadskārtu svētku un jubileju rīkošanā;
- informācijas par notikumiem, personībām ievietošana interneta vietnēs;
- Rēzeknes novada Simalas pagasta Kruķu bibliotēka materiālus par izcilākajiem novadniekiem ievietojsi Kruķu bibliotēkas lapā vietnē biblioteka.lv;
- Ilzeskalna pamatskolā sadarbībā ar pagasta bibliotēku notiek skolas piemiņas istabas iekārtošana;

Bibliotekāri rīko paši un atbalsta citu organizētās ar dzimtā novada izpēti saistītas aktivitātes.

Sadarbībā ar jaunatnes lietu speciālistu un aktīvākajiem bērniem un jauniešiem, Kruķu bibliotēkas vadītāja devās velo pārgājienā pa tuvāko apkārtni ar mērķi iepazīt un apzināt dabas, kultūras un vēstures objektus, uzzināt kā dzīvo ļaudis tuvākajos ciemos.

Izplatītākais novadpētniecības materiālu popularizēšanas veids ir izstādes :

- literatūras izstāde “Septiņi hektāri svečturu, krūžu – nāc, tauta, tajos ved tautas dziesmu” novadnieka A.Kūkoja 75 gadu jubilejai un viļānietes Dainas Podniekas fotogrāfiju izstāde “Danas Podniekas melnbaltā fotogrāfija” - Viļānu pilsētas bibliotēkā;
- literatūras un fotodokumentu izstāde “Latgali saprast gribu”, veltīta A.Kūkoja jubilejai Rēzeknes novada Gaigalavas pagasta bibliotēkā;
- “Pagasta dzīve vēstures lappusēs” Sakstagala 1. bibliotēkā.

Lielu apmeklētāju uzmanību piesaista fotogrāfiju un fotogrāfiju albūmu izstādes.

7. Projektizstrāde

2015. gadā desmit bibliotēkas piedalījās VKKF Kultūras programmas projektā „Lasīšanas programmas veicināšana un bibliotēku pakalpojumu bērniem attīstīšana” „Bērnu/Jauniešu/Vecāku žūrija”, kuras mērķis ir veicināt bērnos lasītprieku, iesaistīt vecākus, skolēnus, skolotājus, bibliotekārus un pašvaldību vadītājus par aktīviem dalībniekiem lasīšanas veicināšanas programmas attīstībā. Projektā darbojās Bērzgales, Gaigalavas, Feimaņu, Kaunatas 1., Lendžu, Maltas, Rikavas, Stoļerovas, Strūžānu un Vērēmu pagastu publiskās bibliotēkas un Lūcijas Rancānes Makašānu Amatu vidusskolas bibliotēka.

8. Metodiskā un konsultatīvā darba un sadarbības raksturojums

Metodisko un konsultatīvo darbu ar novadu bibliotekāriem veic kultūras nodaļas bibliotēku informācijas speciāliste sadarbībā ar Rēzeknes reģionālo bibliotēku. Paveiktais pārskata periodā:

Sadarbībā ar Rēzeknes reģiona galveno bibliotēku organizēti četri profesionālās pilnveides pasākumi (semināri - 26.03., 15.04., 14.05., 15.10.), kuros sniegta informācija par sekojošām tēmām:

- Bibliotēku darba aktuālie jautājumi;
- Reģiona bibliotēku 2014.gada darba rezultāti;
- Bērnu un jauniešu literatūra latviešu valodā;
- Bērnu un jauniešu literatūra krievu valodā;
- Improvizācijas spēļu metodikas izmantošana bibliotekāra darbā;
- Ceļš uz „grūto” klientu apkalpošanu;
- 10.Latvijas prezidentūra ES Padomē - izaicinājumi, ieguvumi un rezultāti pirmajos prezidentūras mēnešos;
- Bibliotēku informācijas sistēma ALISE- komplektēšana, cirkulācija, statistika;
- Akreditācija kā bibliotēku kvalitātes vadības rīks;
- Fizisko personu datu aizsardzība;
- Autortiesības bibliotēku darbā;
- Bibliotēkas loma 21.gadsimta sabiedrībā;
- Drošība internetā.

➤ 02.jūnijā organizēti Latvijas Nacionālās bibliotēkas Kompetenču attīstības centra profesionālās pilnveides kursi “ Interaktīvās

- nodarbības bērnu un jauniešu bibliotēkās “ 23 publisko bibliotēku darbiniekiem;
- koordinēta 10 bibliotēku vadītāju iesaistīšana Rēzeknes Centrālās bibliotēkas organizētajā apmācības programmā “Darbs ar bibliotēku informācijas sistēmu ALISE” decembrī;
 - sniegtas konsultācijas par bibliotēku krājumu veidošanu, norakstīšanu, uzskaiti, par Latvijas digitālās kultūras kartes aizpildīšanu, par bibliotēku pakalpojumiem, par reģionālā elektroniskā kopkataloga izmantošanas iespējām u.c.;
 - rediģēti novadu publisko un skolu bibliotēku iesniegtie statistiskie dati Latvijas Digitālās kultūras kartes informācijas sistēmā;
 - skolu bibliotekāriem sniegtas individuālās konsultācijas par gada darba pārskatu veidošanu, lasītāju un krājumu uzskaiti;
 - izveidota pirmsakreditācijas komisija;
 - organizēti un veikti divi posmi pirmsakreditācijas izbraukumu uz 19 pagastu bibliotēkām;
 - publicitātes jomā no pagastu bibliotēkām regulāri saņemta, apkopota un sagatavota ievietošanai novada mājas lapā informācija par plānotajiem valsts mēroga bibliotēku pasākumiem: e-prasmju nedēļu, Bibliotēku nedēļu, Ziemeļvalstu bibliotēku nedēļu u.c.;

Sadarbības partneri un veidi:

- Kultūras ministrijas bibliotēku nodaļa, Bibliotēku padome – bibliotēku nozares politiku īstenošana, bibliotēku akreditācija;
- Latvijas Nacionālā bibliotēka, Bibliotēku konsultatīvais centrs, Bērnu literatūras centrs, Mācību centrs – metodiskā un konsultatīvā palīdzība, jaunākā informācija par bibliotēku darba norisēm, grāmatu dāvinājumi, SBA pasūtījumi, profesionālā informācija,

- konsultācijas, semināri, konferences, projekti, kursi bibliotēku darbiniekiem;
- V/A „Kultūras informācijas sistēmas” ;
 - SIA Tieto Latvija - programmas ALISE uzturēšana, konsultācijas;
 - Latvijas Bibliotekāru biedrība, LBB Latgales nodaļa –sanāksmes.
 - SIA “Lauku bibliotēku atbalsta biedrība” – 14. Grāmatu svētki, konkurss “Lielā lasītāju balva - 2015”;
 - Rēzeknes pilsētas centrālā bibliotēka (reģiona galvenā bibliotēka)– e-kopkataloga veidošana un uzturēšana, semināri, konsultācijas, bibliotēku nedēļas pasākumu organizēšana, atbalsts SBA pakalpojumu nodrošināšanā, krājumu pārbaude (inventarizācija);
 - Grāmatnīcas, izdevniecības: SIA „Virja”, ”Zvaigzne ABC”, ”Jumava”, ”Nordik, Tapals”, „Avots” - jaunu grāmatu iegāde;
 - Latgales kultūras centra izdevniecība - grāmatu dāvinājumi;
 - Vietējie preses izdevumi – jaunas informācijas atspoguļojums;
 - Pagasta pārvaldes - finansiāls atbalsts bibliotēku uzturēšanai, darba algām, infrastruktūrai, aprīkojumam, grāmatu un periodikas iegādei, finansējums komandējumiem, pasākumu rīkošanai;
 - Novada pašvaldība - finansējums un atbalsts darbinieku kvalifikācijas celšanas pasākumiem, pieredzes apmaiņai, atbalsts Grāmatu svētku organizēšanā;
 - Novada kultūras un izglītības iestādes: skolas, bērnudārzi, jaunrades centri, kultūras nami, muzeji – pasākumu organizēšana, dokumentu popularizēšana, informācijas apmaiņa;
 - Eiurope Direct informācijas centrs Austrumlatgalē- informācija, semināri.

9. Bibliotēku materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums

Bibliotēku materiāli-tehniskais stāvoklis vērtējams pozitīvi. Ieguldītie finansiālie līdzekļi atbilst finansiālā nodrošinājuma normatīviem un veicina bibliotēku attīstību. Gatavojoties akreditācijai bibliotēkas tika sakārtotas, izremontētas, daļēji atjaunotas mēbeles un aprīkojums.

Pēc diviem prombūtnes gadiem, Viļānu pilsētas bibliotēka atgriezās renovētajās telpās.

Bibliotēkas materiālo stāvokli varētu novērtēt kā ļoti labu. 2015.gadā bibliotēkai ir iepirkti jauni lasītavas galdi, krēsli, bērnu stūrītim jaunas mēbeles, bērnu nodaļai – jauni grāmatu plaukti, ar jauniem vienpusīgiem plauktiem aprīkota arī pieaugušo abonementa priekštelpa, iepirkti 8 jauni datorkrēsli, visiem logiem – žalūzijas, ar jaunām mēbelēm aprīkota pasākumu telpa, krātuves telpas, atpūtas telpas. Mēbeles iegādātas kopsummā par 9898 eiro. Bibliotēkai nopirkti abonementa logiem aizkari par 270 eiro; 2 Alpha nolasītāji par 172 eiro.

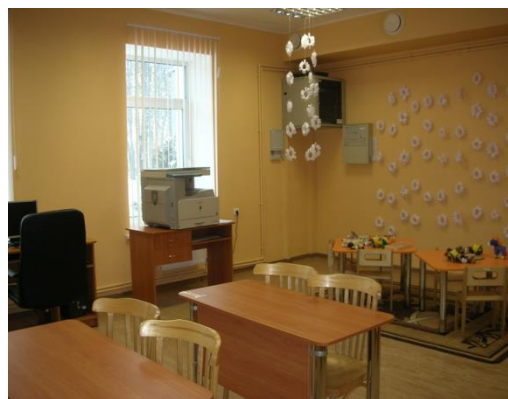
Fotoattēlos redzam, kā notika grāmatu krājuma pārvietošana, bibliotēkas svinīgās atklāšanas mirklis, bibliotēkas abonementa(3.) un bērnu nodaļas lasītavas telpas (4.)

3.

4.

Viļānu novada Viļānu pagasta Radopoles bibliotēka atrodas bērnudārza ēkā. Bibliotēkai ir viena telpa 35 m² un neliela priekštelpa .

Bērnudārza ēkai tika veikta fasādes siltināšana , kuras rezultātā ēka ieguva krāsainu un jauku izskatu. Arī bibliotēkā tika veikts remonts. Pielikti piekaramie griesti, ieklāts linolejs, nomainītas vienas durvis. Uzliktas jaunas logu žalūzijas, priekštelpā izgatavots skapis saimniecības vajadzībām.

Kosmētiskais remonts veikts Rēzeknes novada Kaunatas 1. bibliotēkā.

Gaigalavas pagasta bibliotēkā veikts grīdas seguma kosmētiskais remonts. Gada laikā iegādāts plaukts periodiskajiem izdevumiem un 2 bērnu krēsliņi, kā arī grīdas paklāji zem datorkrēsliem.

Ružinas bibliotēkā uzstādīta jauna apkures sistēma. Bibliotēka pievienota Ružinas ciemata centrālajam ūdensvadam.

Kantinieku pagasta bibliotēkā tika iegādāti jauni grāmatu plaukti.

10. Bibliotēku personāls

36 Rēzeknes un Viļānu novadu bibliotēkās strādā 54 darbinieki, bibliotekāro apkalpošanu veic 45 darbinieki.

15 darbinieki ar profesionālo izglītību:

- t.sk. ar augstāko izglītību (līdz 1993.g.) – 3
- ar 1.līmeņa profesionālo augstāko jeb koledžas izglītību – 2
- ar profesionālo vidējo izglītību – 10

18 darbinieki ar izglītību citās jomās:

- t.sk. ar bakalaura grādu -6
- ar 1. līmeņa profesionālo augstāko jeb koledžas izglītību – 1
- ar augstāko izglītību (līdz 1993.g.)- 5
- ar profesionālo vidējo izglītību 6

12 bibliotekārie darbinieki ar vispārējo vidējo izglītību.

Rēzeknes novada Audriņu un Kantinieku pagasta bibliotēkās ir nomainījušies darbinieki. No 5.oktobra Kantinieku pagasta bibliotēkā uz pamatdarbinieces grūtniecības un dzemdību atvaļinājumu un bērna kopšanas atvaļinājuma laiku pieņemta jauna bibliotēkas vadītāja Santa Laizāne. Audriņu pagasta bibliotēkā pastāvīgā darbā pieņemta Margarita Platonova. Bibliotēku vadītājām ir augstākā izglītība- bakalaura grāds citās jomās izglītībā.

2. jūnijā 25 bibliotēku vadītājas apguva 6 stundu kursu programmu “Interaktīvās nodarbības bērnu un jauniešu bibliotēkās”.

Decembrī 12 pagastu bibliotēku un 6 Viļānu pilsētas bibliotēkas darbinieces Rēzeknes pilsētas centrālajā bibliotēkā piedalījās apmācību programmā “Darbs ar moduli CIRKULĀCIJA”, sakarā ar elektronisko iespieddarbu izsniegšanas/ saņemšanas uzsākšanu bibliotēkās.

Viļānu pilsētas bibliotēkas bibliotekāre, Audriņu un Maltas pagastu bibliotēku vadītājas 24.-25. septembrī piedalījās Latgales reģiona publisko bibliotēku darbinieku konferencē Ludzā.

Septembrī 19 Rēzeknes novada pagastu bibliotēkas (Audriņu, Bērzgales, Čornajas pagasta Ratnieku, Feimaņu, Gaigalavas, Gaigalavas pagasta Vecstrūžānu, Ilzeskalna, Kantinieku, Kaunatas 1., Lendžu, Maltas, Ozolaines, Ozolmuižas, Rikavas, Sakstagala 1., Strūžānu, Vērēmu) tika akreditētas vietējās nozīmes bibliotēkas statusā.

Bibliotēku vadītājas veica lielu darbu dokumentācijas sagatavošanā, krājumu sakārtošanā un bibliotēku materiālās bāzes uzlabošanā.

Bibliotēku vadītājas ar bibliotēku akreditācijas apliecībām reģiona bibliotēku darbinieku seminārā Rēzeknes pilsētas centrālajā bibliotēkā kopā ar Rēzeknes novada pašvaldības bibliotēkas informācijas speciālisti Anastasiju Belogubovu.

11. Finansiālais nodrošinājums

Bibliotēku pamatbudžetu veido pašvaldību piešķirtais finansējums.

Krājumu komplektēšanā ieguldīti EUR 66989, par EUR 1983 mazāk, nekā iepriekšējā gadā, t.s. grāmatām EUR 41787 (- EUR 1716), periodikai Ls 25174 (- EUR 295).

Finansiālais nodrošinājums dokumentu iegādei par pašvaldību līdzekļiem uz vienu lietotāju EUR 8.19, uz vienu iedzīvotāju EUR 1.84 (iepriekšējā gada apmēros).

12. Kopdarbība ar pašvaldības un citām institūcijām. Publicitāte

Bibliotēku darbību, pamatfunkciju veikšanu un attīstību nodrošina pašvaldību finansējums. Reizi gadā pagastu kopsapulcēs bibliotēku vdiētājas atskaitās par paveikto un informē par plānoto bibliotēku darbā.

Bibliotēkā, kā pašvaldības informācijas centrā, pieejama informācija par pagasta padomes lēmumiem, teritorijas attīstības plānu, u.c. informācija.

Bibliotēkas informācija, pasākumi, paveiktais tiek atspoguļoti pašvaldības pagastu pārvalžu mājas lapās un informatīvajos izdevumos.

Citi bibliotēku sadarbības partneri:

- Rēzeknes pilsētas centrālā bibliotēka (Reģiona galvenā bibliotēka);
- Rēzeknes novada pašvaldības kultūras nodaļa;
- Reģiona izglītības iestādes;
- Kultūras (tautas) nami;
- Muzeji;
- Nevalstiskās organizācijas - biedrības, nodibinājumi;
- Interesu centri.

Tiek uzturēts kontakts ar Latgales Kultūras centra izdevniecību. Maltas pagasta bibliotēkas bibliotekāre Elvīra Pinka sistemātiski publicē „Olūtā” un „Tāvu zemes kalendārā” savus darbus- materiālus par novada vēsturi, stāstus, dzeju.

Informācijas resursu popularizēšanai un atsaucoties uz aktualitātēm, bibliotēkās regulāri tiek veidotas tematiskas, izglītojošas un informatīvas izstādes (1045).

Izstāžu tematika ir daudzveidīga, tās atspoguļo svarīgākos notikumus pagasta, novada, valsts un pasaules mērogā, veltītas ievērojamu cilvēku dzīves jubilejām, vēsturisko notikumu atceres dienām, etnisko grupu tradicionālo gadskārtu svētkiem, tematiskās izstādes interešu grupām – psiholoģijas, ētikas, tūrisma, piemājas zemkopības un lopkopības, mājsaimniecības, rokdarbu, kulinārijas, u.c. jautājumos.

Kā nozīmīgākie publicitātes pasākumi jāmin atvērto durvju dienas bibliotēku nedēļas un e-prasmju nedēļas ietvaros, ekskursijas uz bibliotēku, bibliotekārās stundas, dzejas dienas, literārie lasījumi, darbošanās ”Bērnu, jauniešu, vecāku žūrijā”.

Viens no plašākiem un nozīmīgākiem bibliotēku publiskajiem pasākumiem - Lauku bibliotēku atbalsta biedrības rīkote tradicionālie Grāmatu svētki.

Rēzeknes un Viļānu novadu 14. Grāmatu svētki notika 21. augustā Rēzeknes novada Strūžānu pagasta Strūžānos ar plašu programmu pieaugušajiem, bērniem un jauniešiem. *Svētkos, kā ierasti, tika piedāvāta grāmatu komercizstāde. Politiskajā diskusijā “Vai Latvijā varam justies droši” piedalījās iekšlietu ministrs Rihards Kozlovskis (V) un valsts robežsardzes priekšnieks Normunds Garbars.*

Publicitātes jomā no pagastu bibliotēkām regulāri saņemta, apkopota un sagatavota ievietošanai novada mājas lapā informācija par plānotajiem valsts mēroga un bibliotēku pasākumiem: e-prasmju nedēļu, Bibliotēku nedēļu, Ziemeļvalstu bibliotēku nedēļu,” konkursu „Pagasta bibliotekārs – gaismas nesējs” u.c.

Raksti par bibliotēku darbu tiek publicēti avīzē “Rēzeknes Vēstis” un pagastu pārvalžu informatīvajos izdevumos. Informācija par pasākumiem tiek ievietota Rēzeknes novada mājas lapā. Savas aktivitātes bibliotēkas atspoguļo Rēzeknes pilsētas centrālās bibliotēkas (Reģiona galvenās bibliotēkas) mājas lapā.

Viļānu pilsētas bibliotēkai projekta “Latvijas-Krievijas pierobežas pašvaldību vienotas kultūras un informācijas telpas un sadarbības tīkla veidošana izmantojot radošo literāri-māksliniecisko potenciālu”FORGET A HURRU” īstenošanas laikā nodibināta sadarbība ar Kārsavas un Šlīselburgas bibliotēkām. Tika noorganizēts teletilts, kā arī šo pilsētu kolēģi ciemojās bibliotēkas atklāšanas svētkos.

Apjomīgu informatīvu un praktisku darbu bibliotēkas veic e-prasmju nedēļas laikā, veicinot mūsdienu e-prasmju apgūšanu. Šīs aktivitātes piesaista jaunus klientus.

Bibliotēku nedēļas aktivitātes – bibliotēku reklāma.

Bibliotēku popularitāti vairo tikšanās ar sabiedrībā pazīstamiem cilvēkiem, viņu darbu izstādes.

- „Tik skaidro volūda” tikšanās ar dzejnieci Annu Rancāni un Kiru Fominu Rēzeknes novada Nagļu pagasta bibliotēkā;
- Dzejas dienu ietvaros tikšanās ar dzejnieci un kultūras darbinieci Inetu Atpili – Jugani Lendžu pagasta bibliotēkā. Dzejniece prezentēja savu dzejoļu grāmatu bērniem (latgaliešu valodā) „Otkon giunu sapynus”;
- *tikšanās ar karikatūristu O. Vaušu, karikatūru izstāde un*

Adventam veltīts pasākums “Klāt adventa laiks”, tikšanās ar prāvestu Rinaldu Broku Maltas pagasta bibliotēkā;

Gaigalavas pagasta Vecstrūžānu bibliotēka kopā ar pagasta sabiedrisko aktivitāšu centru rīkoja rudens ziedu izstādi, sākoties adventei, organizēja adventes vainagu pīšanu, *pirms ziemassvētkiem sagatavoja ziemassvētku apsveikumus ciema iedzīvotājiem. (1.)*

Rokdarbnieču pulciņš Rikavas pagasta bibliotēkā izveidoja krāšņu rokdarbu izstādi "Lai Latvijai silti" Latvijas dzimšanas dienā. (2.)

13. Veiksmes stāsti

1.

Divus ar pusi gadus Viļānu pilsētas bibliotēka bija izmitināta divās mazās telpās un, beidzot, realizētais rekonstrukcijas projekts ir veiksmes stāsts Latgalē, Viļānos.

Viļānu pilsētas bibliotēkas vadītāja Zelma Tuče

2.

“Sveču gaisma ir iekšas gaisma mājās” (O.Vācietis)

Soli pa solim un svece top !

Pēc latviešu tautas ticējumiem februāris kādreiz tika dēvēts par Sveču mēnesi, kad tika lietotas sveces no aitu taukiem vai vaska. Sveču diena

esot iezīmējusi ziemas vidu un tajā dienā esot bijis daudz jātērē, daudz jāēd, jāzīlē un arī jālej sveces, jo uzskatīja, ka Sveču dienā lietās sveces deg visilgāk. Darbošanās ar sveču liešanu ir gan lieliska izklaide, gan bērniības iemaņu atsvaidzināšana, gan jaunrade lieliem un maziem. Mājas apstākļos izgatavotai savai svecei, pēc sava stila un gaumes ir sevišķas izjūtas! Daudz gudrību sveču liešanas procesā, lai tās degtu ilgi un gaiši. Rikavas kultūras namā jau 4 gadu notiek sveču liešana. Ar skaistu literatūras izstādi un iepriekšējo gadu gatavotajām svecēm sakārtotām izstādē, bibliotēkas lietotāji kārtējo reizi piedalījās sveču liešanas sezonā. Šogad lēja sveces gan iepriekšējo gadu dalībnieki, pievienojās arī jauni, kas gribēja saprast un izprast, kā notiek šis process. Bibliotēkas apmeklētāja gados, atceras no bērniība, kā to darīja mamma, bet atnāca un gribēja ieraudzīt un pamēģināt kaut ko mūsdienīgu .

Rikavas pagasta bibliotēkas vadītāja Vilma Poplavska

3.

Kruķu bibliotēka vasarā organizēja novadpētniecības velo pārgājienu pa tuvāko apkārtni, ar mērķi iepazīstināt bērnus ar dzimtās puses dabas, kultūras un vēstures vērtībām.

Bodrovkas ciemā ir dzimis dzejnieks, zinātnieks, novadpētnieks un vecticībnieku tradīciju popularizētājs Mihails Bodrovs, viņa piemiņai Rēzeknes novadā notiek starptautiskas zinātniskas konferences “Vecticība – vakar, šodien, rīt...”. No Pustinkas ciema nāk dzejnieks Jōns Ryučāns, kura daiļradi literatūrkritiķi vērtē kā “modernu dzeju vecā valodā (latgaļu)”. Savukārt Odumānos dzimis mākslinieks Jāzeps Pīgoznis.

Pārgājiena dalībnieki ar interesi apskatīja šīs vietas un klausījās stāstījumu par novadniekiem. Pa ceļam vērojām dabu, redzējām skaisti

sakošanas saimniecības un neapdzīvotas mājas, senatnīgus ceļmalu krucifiksus. Visos ciemos aptaujājām iedzīvotājus un uzzinājām, cik patiesībā cilvēku te dzīvo, nevis ir deklarēti. Atpūtas brīžus aizvadījām jautrās spēlēs un pusdienojām pie upes.

Pārgājienā bērni saņēma bagātīgu informāciju par savu dzimto pusi un guva spilgtus iespaidus, katrs dalībnieks piemiņai saņēma atslēgu piekariņu “Es mīlu Silmalas pagastu”, visi izteica vēlēšanos nākamajā vasarā piedalīties līdzīgā pārgājienā.

Silmalas pagasta Kruķu bibliotēkas vadītāja Anita Laizāne

Informāciju apkopojā

Rēzeknes novada pašvaldības

bibliotēku informācijas speciāliste Valentīna Viša

25.02.2016.